Sakk-készlet

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	52.2673.1
Alkotó:	Schossel, András (1824 - 1874)
Készítés ideje:	1860 - 1870
Készítés helye:	Munkács
Jelzés:	a tábla mindkét szárnyának belső peremén domború betűkkel: MUNKÁTS
Anyag:	öntöttvas
Technika:	részben szürkére ónozott
Méretek:	magasság: 3,5 cm hosszúság: 32 cm szélesség: 32 cm hosszúság: 32 cm szélesség: 16,5 cm magasság: 4- 6,5 cm

A vasból homoköntéssel készült sakktábla két egyforma, profilált szélű, téglalap alakú részből áll, melyet zsanérok tartanak össze, így doboz formára összehajtható. Felületén harminckét rácsosan áttört fekete mező van.

A sakk-készlet kuriózum a maga műfajában, s érdekes példája a 19. század végének historizáló irányzatán belül megmutatkozó stíluskeveredésnek, mivel a viaszvesztéssel öntött figurák öltözéke különféle történelmi korok divatját idézi. A király zsinóros zekéjében, vállára vetett köpenyével a 19. század romantikus-historizáló magyar plasztikáiról ismert Szent István király-ábrázolásokra vezethető vissza. A királynő Zrinyi Ilonát személyesíti meg, hosszú szoknyát, fűzött derekat, gyöngysort és fátylat visel. A huszárok a kuruc vitézek hagyományos pózában, ágaskodó lovakon ülnek zsinóros huszárruhában, sapkával, kezükben ostorral. A futárok tunikaszerű viseletét bojtos sapka egészíti ki, a gyalogok pedig Zsigmond-korabeli apródruhában, két kézre fogott lándzsával, feszes vigyázzban állnak.

A munkácsi gyár jelzésével ellátott sakktáblát valószínűleg Schlossel András tervezte, aki 1848-tól haláláig modell-mintázóként dolgozott a munkácsi vasöntödében. A tehetséges, külföldi akadémiákon szobrásznak készült Schlossel András e munkája az 1873-as bécsi világkiállításon I. díjat nyert.

Irodalom

- Szerk.: Dózsa Katalin: *Az áttörés kora. I-II. Bécs és Budapest a historizmus és az avantgárd között (1873-1920)*. Budapesti Történeti Múzeum, Budapest, 2004. - Nr. 3.2.31.
- Szerk.: Dózsa Katalin, Hergovich Marianne: *Zeit des Aufbruchs. Budapest und Wien zwischen Historismus und Avantgarde*. Kunsthistorisches Museum, Wien, 2003. - 4.3.18.
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fém 38.
- Pusztai László: *Öntöttvasművesség Magyarországon*. Budapest, 1998. - p. 104. (137. kép)
- a kiállítást rendezte: Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet: *Historizmus és eklektika. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1992. - Nr. 428. (Békési Éva)
- Maros Donka Szilvia: *Táblajátékok*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1982. - Nr. 19.
- szerző: Pusztai László: *Magyar öntöttvasművesség*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1978. - p. 142-143.
- Héjjné Détári Angéla: Néhány probléma a művészi öntöttvasművesség köréből. *Az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei*, 2. (1955). 1955. - 9-10. kép

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum